

סדר קריש לש"ק	מוצש"ק ר"ת	הדלקת הנרות	לעיקוואור
9:12/9:53	8:31	6:59	לעיקוואור
9:11/9:52	8:30	6:58	ברוקלין
9:01/9:37	8:13	6:20	ירושלים
9:02/9:39	8:11	6:35	בני ברק
9:02/9:38	8:12	6:28	אלעד
9:02/9:38	8:13	6:19	בית שמש

שבת מברכים: ראש חודש ניסן ביום א' הבעל"ט
מוולד ביום שב"ק בבוקר בשעה 7:46 עם חלק 1

רחחשני

ליקוטי מאמרים ודברי חיוזק ואמונה מספרים הקדושים על פרשת השבוע

אלה פקודי וגו'.

אומרו אלה לפסול כל מנינים שבעולם, כי כל מה שימנה אדם מקנינים המדומים, אין מנינו מנין, ושמך מורה עליו מה אתה מונה, אבל מנין זה עומד לעולם, והטעם להיות מנין המשכן המופלא אשר שכן שם אלוהי עולם ה'.

אור החיים הקדוש

...לכך נקרא שמם נכסים שנכסים מזה וגלילין לזה ולמה נקרא שמם זחין שזחים מזה ונותנין לזה, ממון מה אתה מונה אינו כלום מעות מה לעת...

במדבר רבה כב, ז

אלה פקודי המשכן משכן העדות וגו'.

...ו"ל כי בראשית ברא גו' בשביל התורה שנקרא ראשית דרכו ובשביל ישראל שנקראים ראשית תבואתו היינו שדרך משל המלך אם יש לו בנים משכילים שיכולים להנהיג את מלכותו יש לו להמלך נחת יותר מאילו מנהיג בעצמו ואנו נקראים בנם למקום זהו אין טובה באה לעולם אלא בשביל ישראל היינו שעושים שביל להוריד השפע למטה וזהו (תהלים סח, לה) תנו עוז לאלקים ישראל מוסיפין כח בפמליא של מעלה ולזה נתן לנו התורה כי על ידי אמצעות התורה נוכל להוריד שפע למטה וגם המלאכים אינם אומרים שירה למעלה עד שישאל אומרים למטה שירה ברוך יחד כוכבי בוקר גו' (איוב לו, ז) הם ישראל שנמשלו לכוכבים ואז ירעו כל בני אלקים (שם) וזהו כוונת הבורא שברא כל הנמצאים בשביל התורה ובשביל ישראל כו' והיינו תוכן הכוונה של השם ברוך הוא לברוא את ישראל שיהא כל אחד מישראל משכן אל השם ברוך הוא כדכתיב (שמות כה, ח) ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם בתוכו לא נאמר כו' ושכנתי בתוך בני ישראל היכל ה' היכל ה' המה (ירמיה ד, ז). והנה זאת אי אפשר להיות האדם משכן אל השם בעוד היצר הרע בתוך האדם כי קצר במצב מהשתרע (ישעיה כה, ב) מהשתרר עליו שני ריעים לכן נאמר סור מרע שיבער האדם הרע מקרבו ואז יוכל להיות שהשם ברוך הוא הנקרא טוב ה' לכל להיות שוכן בתוך האדם וזהו אחר שיקיים סור מרע אז ועשה התקן שיהא טוב ה' בתוכך. וכלו כל הקיצין ואין הדבר תלוי אלא בתשובה ומהו התשובה כי הנה האדם בהיותו בבטן אמו היה נר ה' דלוק על ראשו וצופה ומביט מסוף העולם ועד סופו ומלמדן אותו כל התורה כולה הוא מחמת שהיה אז משכן להשם ברוך הוא והוא הנר שעל ראשו ולאחר שיצא ממעי אמו לפתח חטאת רובץ ובא מלאך וסטרו על פיו ומשכתו בכדי שיהיה לו בחירה שיהא לו שבר ועונש וצריך האדם לעשות תשובה להשיב את השם אליו כבראשונה וזהו (ירמיה ל, א) ושב ה' אלקיך את שבותך להשיב לא נאמר כי אם ושב היינו שלאחר התשובה ישוב השם ב"ה לשכון בתוך האדם. והנה עיקר התשובה היא עזיבת החטא בלב שלם וחרטה כי מה שכתבו בספרים תעניתים לתקן חטא הוא מחמת שבלתי אפשרי הוא לעזוב באמת החטא ולהתחרט באמת כי אם אחר שיסגף את עצמו ואז נכנע לבבו הערל ויוכל לחרוט ולעזוב החטא באמת...

מאור עיניים, בתר"ד

אלה פקודי המשכן משכן העדות.

הכלל, יש אדם שעושה מצות הבורא ית' אבל עדיין אינו במדריגה שיהיה מחובר על ידי המצות להבורא ית' בכדי שיע"ז יהיה להבורא ית' תענוג מישראל, ובאמת האדם צריך לעבוד את הבורא ית' בזה המדריגה. וזהו הרמז אלה פקודי המשכן, פקודי, לשון התחברות מלשון חייב אדם לפקוד כו', האדם צריך לעשות המצות בכדי שעל ידי זה יהיה לו התחברות אל השכינה, כי משכן הוא לשון שכינה משכן העדות, עדות לשון תענוג לשון עדי עדיים (יחזקאל יז, טו) שעל ידי זה יהיה תענוג להשכינה ממצות ישראל.

קדושת לוי

ובצלאל עשה את כל אשר צוה ה' את משה.

וברש"י...משה צוה לבצלאל לעשות תחלה כלים ואח"כ משכן, אמר לו בצלאל מנהג עולם לעשות תחלה בית וכו', אמר לו כך שמעתי מפי הקב"ה, בצל אל היית כי בוודאי כך צוה לי הקב"ה, וכן עשה המשכן תחלה ואח"כ עשה כלים עכ"ל. ולכאור' הנה הוא תימה ופלא, היתכן משה רבינו אומר לו ציווי ה' והוא משיב לו מנהג עולם, הכי בשביל מנהג עולם יעבור על מצות ה' חלילה, ובפרט מלאכת המשכן שהיתה כתבנית המשכן של מעלה בעולם עליון (וזהו הקדוש פקודי רלה, ב), ומה ענין מנהג עולם השפל הגשמי לעולם עליון הרוחני...

...ולתתן כל זה י"ל באריכות וקצרות ומתוכם יתיישב הכל בס"ד, והוא כי אומרו מנהג עולם לעשות תחלה בית בודאי אין הכוונה על מנהג אומות עולם, רק על מנהג ישראל שהם העולם כמובן, וידוע (תורת הבית הארוך בית ב שער א) מנהג ישראל תורה היא, וכיון שתורה הוא, מובן ממילא כמו שהתורה ומצות שרשם למעלה ברוחני (עין באלשיך הקדוש במדבר ח, א) כמו כן מנהגי ישראל אפילו בדברי עולם הזה ועסק דרך ארץ שרשם גבוה למעלה ברוחני, והיינו דכתיב (משל א, ז) בכל דרכיך דעהו כאמור, ובפרט בצלאל והדור דעה שבמדבר שבודאי היו מקיימין בכל דרכיך דעהו כנ"ל. וזהו כאשר צוה משה לבצלאל לעשות תחלה כלים, השיב לו 'מנהג עולם' היינו מנהג ישראל לעשות תחלה בית, ומנהג ישראל תורה היא, ומסתמא כן הוא השורש למעלה משכן תחלה ואחר כך כלים, וזהו שפי' אפילו דברים שלא אמר לו רבו הסכימה דעתו וכו', ר"ל אפילו במנהגי דברי עולם הזה שאינו מן התרי"ג מצוות הסכימה דעתו למה שנאמר למשה בסיני, היינו שקם בכל דרכיך דעהו כנ"ל. ומביא רש"י ראייה על זה, והא ראייה כי משה צוה לבצלאל לעשות תחלה כלים אמר לו בצלאל מנהג עולם לעשות תחלה בית ומאי ענין מנהג עולם השפל נגד צווי ה' ועולם עליון הרוחני, אלא היינו כך כמו שנאמר בכל דרכיך דעהו כנ"ל, והבן.

דברי ישראל מודיץ, בתר"ד

לפרשת החודש.

...פ' החודש היא התכלית, שהיא ענין התחדשות עבודת ישראל להשי" כמ"ש ועבדת את העבודה הזאת בחודש הזה, ובניסן מתחילין בתרומה חרשה...

שם משמאל פרשת צו ופרה שנת תרע"ט, בתר"ד

פסקי הלכות

מהלכות ברכת האילנות

א. זמן הברכה: נוהגים לצאת לברך בר"ח ניסן לאחר התפילה עם הציבור (מבית לוי מועדים פנ"ח, ועפ"י הנפסק בסי' רכ"ו היוצא בימי ניסן וכו' וזרזין מקדימין למצוות, ובמשנ"ב סק"א מאחרונים דניסן לאו דווקא וה"ה בחודש אחר כ"ז שרואה הכלוב פעם ראשון מברך, ובכה"ח סק"א מברכ"י סק"ב ופתח הדבר דעפ"י סוד יש לברך רק בניסן, ובחסד לאלפים דבא' דר"ח אייר יכול לברך, אמנם רבים מהאחרונים סתמו שאפשר לברך גם לאחר חודש ניסן) וכשר"ח חל בשבת יוצאים ביום ראשון (בכה"ח סק"ד ממועד לכל חי שאין לברך בשבת מחשש טלטול האילנות או שיקח בידו הפרחים להריח או יתלוש, אמנם בספרו לב חיים חור בו ומקל לתחילה, ובכה"ח שם כ' דכיון דע"י הברכה מברך ניצוצי הקדושה מהפך אין לברך בשבת מושום בורר, ולמעשה המנהג שלא לצאת לברך בשבת, ומ"מ כשחל ל' ניסן בשבת בדאי יכול לברך כדי שלא להכנס למוח' הפוסקים ת"ל אם יכול לברך לאחר ניסן).

ב. מה צריך לראות כדי לברך: מברכין על ראיית הפרחים ולא על העלים (משנ"ב סק"ב), לכתחילה יש לברך מיד בראייה ראשונה, לא בירך בראייה ראשונה יכול לברך בדיעבד כשעדיין יש פרחים על האילנות, אחר מלברך עד שגדלו הפירות וראה הפרחים מקודם לכן ולא בירך אינו יכול לברך, לא ראה הפרחים מקודם ועדיין לא נגמרו הפירות כל צרכן יכול לברך (משנ"ב ס"ק ד-ה).

בידורי הלכות

אכילת החמץ בסעודות שבת שחל בערב פסח במקום אחד והמשך הסעודה במקום אחר

במקום סעודה בסי' רע"ג ס"א שאם מקדם ע"מ לאכול בחדר אחר בבית אחד חשיב קידוש במקום סעודה) ויש לסמוך ע"ז כשאותו מקום אינו נקי, (ובפמ"ג משב"ז ס"י קע"ח סק"ט ולבו"ש ס"י קפ"ד סק"א כ' דמה שנסתפק המג"א הכא ולא התיר בשופי כפי שהתיר הרמ"א בסי' קע"ח הוא משום דהתם שהיתה דעתו לאכול במקום השני גם מקום זה נחשב למקומו משא"כ הכא שלא אכל שם כלל ורק היתה דעתו לברך שם) ולפ"י צריך בנדו"ד לחזור ולברך בהמ"ז במקום אכילת הפת. אמנם עדיין י"ל דכשרואה ממקומו את מקום אכילת הפת יכול לברך שם בהמ"ז וכמש"כ המג"א שם (וכ"כ המג"א ס"י קע"ח סק"ב דלא חשיב בכה"ג שינוי מקום לענין ברכה, ומקור דבריו מדברי י"א בסי' רע"ג ס"א דכשרואה במקום האכילה את מקום הקידוש חשיב קידוש במקום סעודה ובמשנ"ב שם סק"ז שאין להקל רק במקום הדחק דיש חולקים על דין זה, ובמשנ"ב ס"י קע"ח סק"ב דהיתר זה הוא רק מחדר לחדר באותו בית אבל מבית לבית מסתפקים האחרונים אם מועיל ברואה מקומו לענין שינוי מקום), אמנם במשנ"ב ס"י קפ"ד סק"א ושעה"צ סק"ג כ' דאין להקל לברך בחדר אחר ברואה מקומו רק כשיש לו מניעה לברך במקום שאכל (דבפמ"ג ס"י קע"ח משב"ז סק"ט פסק על המג"א שהתיר לכתחילה לברך במקום אחר ברואה מקומו דלגבי קידוש במקום סעודה כ' בשו"ע ס"י רע"ג בלשון דיעבד דלכתחילה יש אוסרין), ונמצא דגם ברואה מקומו (ואפי' בבית אחד) צריך לכתחילה לברך במקום אכילת הפת.

ונשאר לנו לבאר האם כשעובר לשולחן אחר נחשב כמסלק עצמו מהפת דבסי' קע"ז ס"ב אי' שבימי חכמי הגמ' היו מושכים ידיהם מהפת ומסירים אותו מהשולחן וקובעים לאכול פירות ולכן כל מה שמביאים לפניהם לאכול אפי' דברים הבאים מחמת הסעודה צריכים ברכה לפניהם ולאחריהם, וסיים המחבר דדין זה אינו מצוי בימינו דאין אנו רגילין למשוך ידינו מהפת עד בהמ"ז, ובמג"א סק"ז הביא מלבוש דבסעודות גדולות רגילין למשוך ידיהם מהפת אבל בה"ח כ' דמנהגינו כהתוס' דלעולם דעתנו על הפת וסיים המג"א ול"נ שהטעם כמש"כ תר"י דדוקא בימייהם שהיו רגילין לעקור השולחן קודם בהמ"ז וע"כ נראה כסעודה אחרת אבל אנו שאין מסלקין השולחן אע"פ שסיימו מלאכול כ"ז שלא ברכו ככתוב הסעודה דיינינן ליה, וכ' בחשב האפוד ח"ב סימן קל"א דלפ"י בנדו"ד שעוברים לשולחן אחר חשיב לכו"ע כסילוק, אמנם במנחת יצחק (במהדורה החדשה) בהגהות לתשו' הנ"ל כ' שא"י דומה דהכא דעתו לאכול פת כשיחזור לברך במקום הראשון ומה שעושים כן הוא רק מחשש שלא ישארו פירורי חמץ, וגם ציין למש"כ הכה"ח ס"י קע"ז סק"ד דבזמנינו גם כשסילק השולחן לא חשיב כסילוק דבזמנינו ככל עת שיביאו פת יאכלו מומו, וע"ע בחשב האפוד ח"ג ס"י י' שחזר בו וכ' דא"י נחשב לסילוק, דהרשב"א ס"ל דבשר ודגים וכל מה שבא להשביע אי"צ לברך עליו גם כשמשך עצמו מהפת ובנדו"ד שמה שמושכין ידיהם מהפת הוא כדי שיוכלו לאכול בשר ודגים באין מפריע (ואין המשיכה מהפת ברצון אלא באונס) מסתבר דכו"ע מודים להרשב"א דהמאכלים הנאכלים לשובע טפלים להפת, ודוגמא לזה מצינו בט"ז יו"ד ס"י פ"ט סק"ג בסילוק בין בשר לחלב דכל סילוק ע"מ לאכול הלאה אי"ז בעצם סילוק אלא הכנה לאכילה.

וע"כ להלכה למעשה מותר לעקור ממקום אכילת הפת ולהמשיך הסעודה במקום אחר (ואי"ז נחשב כסילוק השולחן) ובעת בהמ"ז (כשעבר לחדר אחר) צריך לחזור למקום אכילת הפת אפילו כשרואה במקום השני את מקום אכילת הפת, או שיאכל מעט פת במקום השני ויברך שם.

שאלה: בשנה זו שחל ע"פ בשבת יש נוהגים לאכול את החמץ בחדר צדדי וכי"ב כדי שלא יתפזר החמץ בבית, ואת מאכלי השבת אוכלים בתוך הבית על שולחן נקי לפסח, ויש לברך האם מנהג זה נכון ע"פ הלכה א. האם מותר לעקור ממקום אכילת הפת קודם בהמ"ז? ב. האם יכול לברך בהמ"ז במקום גמר הסעודה או שצריך לחזור למקום אכילת הפת? ג. האם כשעובר להמשיך הסעודה בשולחן אחר נחשב כמסלק עצמו מהפת וצריך לברך על הדגים והבשר ברכה ראשונה ואחרונה?

תשובה: תחילה יש לבאר האם מותר לעקור ממקום אכילת הפת קודם בהמ"ז דלכאורה אין הדבר נכון דהרי כ' הרמ"א ס"י קע"ח ס"ב דלכתחילה לא יעקור ממקומו בלא ברכה (בהמ"ז) דחיישינן שמא ישכח מלחזור ולאכול, מיהו לצורך מצוה עוברת וכגון שהגיע זמן תפילה מותר, וכ' במשנ"ב סק"ג דהחשש הוא שישכח לחזור ולאכול ולברך במקומו (או שישאף עד שירעב ויפסיד בהמ"ז), [וגם אם מוסיפים אותו לאכול (פת) במקום אחר דאין חשש שישכח לחזור למקומו ולברך דגם כשיברך שם ה"ז מקומו, אפי"ה אסור לו לעקור ממקומו לכתחילה כשלא היתה דעתו לכך דרק בדיעבד כשאכל במקום השני מותר לברך שם אבל לכתחילה מצוותו לברך במקום שאכל קודם שיצא ממקומו ובשו"ע הרב ס"ד ביאר הטעם וז"ל שכל דבר הטעון ברכה אחריו במקומו מפני חשיבותו טעון לברך אחריו קודם שיעקור ממקומו, שכמו שמעלת חשיבותו שלא לברך במקום אחר כך מועלת חשיבותו שלא לעקור ממקומו קודם שיברך], ולכאורה בנדו"ד שאין בדעתו לאכול פת במקום השני אף שבדעתו לחזור ולברך בהמ"ז במקום אכילת הפת אסור לו לעקור ממקומו קודם בהמ"ז מחשש שישכח לחזור למקומו ולברך בהמ"ז, אמנם במנחת יצחק ח"ו ס"י מ"ח כ' שיש להתיר דחשיב דבר מצוה שלא יאחר חמץ בבית בפסח ואף דברמ"א התיר רק לצורך מצוה עוברת הרי כ' בבה"ל (ד"ה עוברת) דבמאור משמע שגם לצורך מצוה שאינה עוברת מותר לעקור, ועוד דכיון דהחשש הוא שישאף וישכח לחזור למקומו אי"כ י"ל דבע"פ בבוקר שממהרים לגמור אין חשש שישאף וישכח, וכמ"ש כה"ג בבה"ל (ד"ה בלא ברכה) לענין הניח חולה או זקן עכ"ד.

אלא שיש לדון האם יכול לברך בהמ"ז במקום השני או שצריך לחזור למקום אכילת הפת, ואת"ל שצריך לחזור האם כשרואה ממקומו את המקום הראשון חשיב כמברך במקום האכילה, דבשו"ע ס"י קפ"ד ס"א כ' המחבר מי שאכל במקום אחד צריך לברך (בהמ"ז) קודם שיעקור ממקומו (ובמשנ"ב סק"א דמחדר לחדר חשיב שינוי מקום, ובהמשך מביא המחבר מוח' הרמב"ם עם הרי" והרא"ש מה דינו בדיעבד כשיצא ממקומו קודם שביקר, ובמשנ"ב סק"ה וסק"ז) דלהלכה כשיצא מבידוד וברך במקום אחר אי"צ לחזור ולברך וכשיצא בשוגג נכון לנהוג כהרא"ש ור"י ולחזור למקומו אם לא שהוא שעת הדחק שיכול לסמוך אסברא ראשונה ולברך במקום השני), וכ"ז כשאינו אוכל פת במקום השני אבל כשאכל שם פת יכול לברך שם וכמש"כ בשו"ע ס"ב (ולמהשנ"ב סק"ט סג בפחות מכזית ובבה"ט סק"ד כ' דלד' הלק"ט צריך כזית) ולפ"י בנדו"ד אם יאכל מעט פת במקום השני (אפי' בפנית החדר) יכול לברך שם דבחדר אחד חשוב כאותו מקום, אלא שבמשפחה גדולה חוששים שיתפזרו פירורי חמץ, ויש לעיין אם יש מקום להתיר לברך במקום השני גם אם לא אכל בו פת, ובמג"א שם סק"א כ' דכשהיתה דעתו לברך בחדר אחר באותו בית אפשר שיש להקל שיכול לברך במקום השני וכמש"כ הרמ"א ס"י קע"ח ס"א (לענין שינוי מקום מחדר לחדר בדברים שאינן צריכין ברכה במקום דכשהיתה דעתו בתחילה לאכול גם במקום השני אי"צ לברך כששני המקומות בבית אחד, ולמד כן הרמ"א מקידוש

הילולא דצדיקא

נלב"ע
כ"ט אדר א'
תרל"ז

הרה"ק
רבי אברהם שאג זי"ע
אבד"ק קויבערסדארף

אלה תולדות

רבינו האי סבא קדישא, רב רבנו, גאון הגאונים, שר התורה, אור ישראל וקדושו, רכבו ופרשו, מרנא ורבנא, (שער הספר שר'ת אהל אברהם לרבינו), הגאון המפורסם, קדוש עליון, נזר ישראל ותפארתו, (הסכמת הגה"ק רבי שמחה בונם סופר מפרעשבורג זצ"ל לספר דרשות הרא"ש), האדם הגדול בענקים... הורותם בקדושה רב האי גאון, איש אלקים קדוש הוא, תהלתו מלאה הארץ, בדורו יחיד אין כמוהו, מי יספר שבחו או מילל לאברהם תהילה, מרנא ורבנא חסידא ופרישא, מאור הגולה, (נוסח שער דרשות הרא"ש), וזה הגאון ידוע שהיה מגדולי תלמידי חת"ס זצ"ל, אשר נסמך מאתו לפני חמשים שנה, והיה מגדולי ומחבביו עד מאד, והיה ממש ספר תורה, כי היה בקי בשי"ס בבלי ירושלמי וכל הפוסקים שגורים בפיו, והיה כמעט חד בדרא בתורה, ור' בוך את אברהם בכל (תקון שלמה [עמוד קב] להגה"ק רבי שלמה זלמן שפיצער חתן מרן החת"ס זצ"ל בהספידו על רבינו), ה"ה רבינו הגה"ק רבי אברהם שאג צוועבנער זצ"ל מקויבערסדארף נולד ביום ד' אייר תקס"א, לאביו הגה"ק צ"ע רבי יהודא ליב זי"ע מילידי ק"ק שאג הסמוכה לק"ק פרישטאד, ולאמו הרבנית הצדקנית מרת פערל ע"ה.

אבי רבינו היה מגדולי תלמידי הגה"ק רבי יחזקאל לאנדא – הנודע בפי כל ביראת הכבוד ע"ש ספרו 'הנודע ביהודה' שהכתיר אותו עוד בהיותו רך בשנים בשטר סמיכה, וכתב עליו 'אריה שאג' מי לא יירא. עוד אמר רבו הגאון 'שתי אריות יש בין התלמידים שבישיבתו, כשהם שואגים בתורה העולם מזדעזע מהם, ורבי לייב זי"ע היה אחד מהם'... ובכן אינו פלא כלל שזכה לבן קדוש כזה, כפי שתחזינה עיניכם מישרים בס"ד.

בצילא דמהימנותא – החת"ס

ויהי בהיות אברהם ילד רק ג' שנים נפטר עליו אביו הגדול, ולא זכה רבינו לקבל תורה מפיו, אך עסק תמיד בתורת אביו כפי שמעיד על עצמו כמה פעמים בספריו הק'. בעת ההוא התייצבה אמו במלוא עוזה לחנך את בנה על דרכי התורה והיראה, ובהיות רבינו ילד צעיר כבן ט' שנה מסרה אותו לידי הגה"ק רבי יצחק שוסבורג - פרנקל זצ"ל שכיהן אז כרב אבד"ק ראגענדארף, שישים עינו על הילד לחנכו בתורה ויר"ש.

אך רבינו בהיותו רב הכשרון לא מנח לנפשו בישיבה זו מכיון שנפשו חשקה בתורה ביתר שאת, ולכן בהיות ילד כעשר שנים היה כבר גדול מאד בתורה ויראה, וטרם הגיעו לגיל המצוות ראה רבו הרב דק"ק ראגענדארף כי מן הראוי להעבירו לישיבת הגה"ק רשב"ג מרן בעל ה'חתם סופר' זי"ע אשר קיבלו בזרועות פתוחות, ולסיבת היותו יתום מאב הכניסו לביתו לאכול על שלחנו, ומסרו לו כל תעלומות חכמה, והרבה להשתעשע עמו תמיד בתורת ה' ולהשקותו ממעים אור תורתו הק'. בהגיע רבנו לפרק האיש מקדש, דאג רבו מרן החת"ס וי"ע את דאגתו כאב רחמן על בנו והשתדל בעדו להשיאו בת ת"ח, ובהיותו כבן י"ט שנה נתקשר בקשר

השידוכין עם הרבנית הצדיקת מרת רבקה לאה ע"ה בת הג"ר אהרן סג"ל הלוי שפיץ זצ"ל אבד"ק האליטש במדינת הונגריא אשר עליו העיד מרן החת"ס זצ"ל שהיה גאון אדיר וחריף עצום ובקי גדול. וכך בשנת תק"פ נשא את זוגתו וממנה בנה ביתו לתפארה.

הרבנות בשאטלסדארף

כעבור שנים בשנת תקפ"ז נתקבל רבינו לרב ור"מ בעיר שאטלסדארף באונגארן, כשעדיין לא מלאו לו כ"ה שנים, אך שמו הגדול הלך לפניו בכל המדינה, ותלמידים רבים נהרו אליו מכל קצוי ארץ, ושתו בצמא את דבריו. כ"ה שנים הנהיג את רבנותו ביד רמה ויציבה בעיר שאטלסדארף. ומסופר, כי כאשר בא רבינו להשתכן שם היתה כל העיר ארץ ציה ושממה מרוחניות. ורבינו השקיע שם כל כוחו להפריחה בתורה ויר"ש, וכאשר עזב אותה זכה לראות דור חדש אשר נתגדל תחת השגחתו התורה וליראה עיר מלאה חכמים וסופרים.

הרבנות בקויבערסדארף

בחורף דשנת תר"ב בא אליו הקריאה של חיבה מראשי עדת ישראל שבק"ק קויבערסדארף שהיתה אחת מהקהילות העתיקות והחשובות שבין שבע הקהילות שבמדינת בורגענלאנד – עסטרייך [אוסטריה], עיר מלאה חכמים וסופרים. שיבוא לכהן פאר בעדתם, כדי להורם את הדרך אשר ילכון בה ואת המעשה אשר יעשון. רבינו נענה לקריאתם וקיבל עליו עטרת הרבנות, וישב שם עד שנת תרל"ג לפ"ק.

לוחם מלחמת ה'

ויהי בימים הרבים ההם כשבת רבינו על כסא הרבנות, והיה נמנה בין רועי ישראל, קמה על ישראל ימים טרופים כאשר ניציג ההשכלה של בערלין רצה לעשות שמות בכרם ישראל, וביותר כאשר נודע כי אנשי כיתות הפושעים מתכוננים לקיים קונגרס [אסיפה ארצית] בעיר ברונשווייג להפיק זממם הרעה ולהכריז על תורה חדשה אשר לא שערם אבותינו, ולקרוא מרד בנותן התורה - מלכו של עולם ר"ל היל"ת. גאוני הדור נזדעזעו ויצאו אל העם לקדשו ולטהרו ולהבדילו מזוהמת הפושעים הללו, גם רבינו התייצב באותה שעה בראש המערכה, יצא ובא לפני עדת ה', ונסע מעיר לעיר ומכפר לכפר לחזק הרוחות ולהפיח רוח טהרה בלבבות ישראל, ולהחדיר את ההכרה לצאת למלחמת מצוה נגד המשחיתים, ולהוקיאם מעדת ישראל. אף הוא בא בדברים עם כל גדולי ישראל, וכל העסקנים ומנהיגים וראשי ציבור כדי לטכס עצות ותחבולות למען הפר עצת מחבלים כרס ד' צבאות.

רבינו נתלה אז במלא הדרו כאיש גבור מלחמה היודע לנהל את מלחמת היהדות החרדית שלא תיטרף בתוך החילוניות הזועף והסוער. מטעם רבינו יצא אז קול קורא חוצב להבות אש, להזהיר גדולים על הקטנים להתרחק מקשר של רשעים, ולעמוד כחומה בצורה ולהגן על קדושת ישראל בלי שום פשרות כלל וכלל. בשנת תרכ"ט התאספו ראשי עם יחד עם כל גאוני וצדיקי הדור שבמדינת הונגריא [אונגארן] לטכס עצה

נגד הרפורמים שהתארגנו בכוח ומגמתם היה למשול בכוח הממשלה, ולהרוס חלילה כל עניני הדת. בכניסה גדולה זאת נקהלו שלש מאות וחמשים רבני הקהילות, והקימו 'חברת שומרי משמרת הדת להצלת התורה והעם בישראל'. הכניסה הגדולה הזאת הרעישה אז את כל העולם, והכניסה רוח חיים בחיי היהדות החרדית, ובכל ערי המדינה נוסדו קהילות חרדיות עצמאיות שהצילו את היהדות החרדית כולה עד היום הזה.

הכל מעלין לאר"י

רבינו תמיד היה משתוקק לעלות לאר"ק ולחונן את עפרה, כדוגמת רבו הגה"ק בעל החת"ס זצ"ל, וביותר כאשר ראה כי ר"ל כלתה הרעה - בראותו איך שרוח הרפורמים מתפרצת בתוככי ארץ מולדתו מדינת עסטרייך – אונגארין, עד שבכמה קהילות גברה ידם על מחנה היראים, ופרצו ר"ל גבולה של תורה, אי לזאת החליט בנפשו לעקור ממקום מושבו ולהתיישב בתוככי עיר"ק ירושלים ת"ו, הידוע באוירה הצח והנקי בירת אלקים מדורי דורות, ולכן קרא אליו את בנו חביבו ה"ה הגאון רבי ישכר בער צוועבנער זצ"ל שהיה עשיר גדול, וגילה לו מצפוני לבו שברצונו לעלות להתיישב בעיר"ק ירושלים, וביקש ממנו שילך לפניו בכדי לשכור לו דירה. כשמוע הגאון את דברי אביו, מיד התחיל בהכנותיו, ואחרי כמה חדשים מכר כל נכסיו, ועלה לאר"ק. ובהגיעו לירושלים, נישא ותיקף ומיד לשכור דירה לאביו ולסדר כל הענינים, ועבר לגור בתוכה עד שיעלה אביו - רבינו לשכון בתוכה. כאשר נודע דבר נסיעתו לגאוני דורו שבמדינת אונגארין, פנו אליו בבקשה ובתחנונים שאל יעזוב אותם בימים מצוקים אלו. כשמוע רבינו את דבריהם, נעתר לבקשתם ונשאר על מעמדו במדינת עסטרייך אונגארין עד שנת תרל"א, כאשר הגיע לבן שבעים שנה לזקנה החליט בדעתו לעלות לתוככי עיר"ק ירושלים בלי שום עיכובים.. אך גם הפעם גברה עליו בקשת הגאונים שבמדינתו, ורבינו ברוב צדקתו שוב נעתר לבקשתם. בשנת תרל"ג החליט רבינו שאכן הגיע הזמן לעלות לאר"ק, וכאשר הגיע אליו פעם שלישית משלחת רבנים לבקש ממנו לשנות את דעתו, השיבם רבינו, כי מעודי עד היום הזה השתוקקה נפשי לקבוע את משכני בתוככי אר"ק, ואשר לבקשתכם שלא אעזבכם הלא בן ע"ב שנה אנכי היום לא אוכל עוד לצאת ולבוא ללחום מלחמת ה' נגד המשכילים, לזאת אין לכם שום תועלת בשהותי פה בארץ העמים! ובפעם הזאת החלטתי בדעתי שלא להסיג אחור ולהוציא את רצוני העז. רבינו צירף אז עמו תלמידו הגדול – ה"ה הגאון הגדול רבי יוסף חיים זונענפעלד זצ"ל רבה של ירושלים עיר"ק לימים. וכך ביום הראשון כ"א לחודש אייר ל'ו למטמונים דרכו רגליהם על אדמת הקודש ב"ה. וביום ש"ק כ"ט אדר א' תרל"ו יצאה נשמת רבינו בטהרה, ורוכב ערבות שש בבואו אליו נפש נקי וצדיק, וכל בית ישראל בכו את השריפ"ה אשר שרף ה', וכבוד גדול עשו לו שכל העיר יצא ללוותו לעבר הר הזיתים ושם מנ"כ, עדי יחייה מתי ישראל בב"א. זיעזע"א.

כט אדר - הלכות אסורי לשון הרע - כלל ז

ז. ועתה נתחיל לבאר בעזרת ה' דין קבלת לשון הרע מאיש, שהוא מהימן כפי תרי (פשוני עדים). או ממסיח לפי תמו, או אם יש לו על הספור ההוא דברים הנכבדים שהוא אמת, ואף שברב הדינים הם שוין, אף על פי כן חלקתי אותם כל אחד ואחד בסעיפין בפני עצמן, מפני שיש פריטים אחדים, שמשנתנה כל אחד בדינו מחברו, וגם שלא יתערבבו עיני הקורא מפני רבי הענפים, שמתפשטים מקל אחד ואחד. וזה החלי בעזרת החונן לאדם דעת.

אסור קבלת לשון הרע הוא אפלו אם שמע מאיש, שהוא מהימן לה בדברי שני עדים, ומה שכתבנו לעיל בכלל ד' סעיף ה', דמותר לגלות הענין בהצנע לרבו ולאיש סודו, אם ידע, אשר יאמין דבריו בדברי שני עדים, ומותר לרבו לקבל דבר זה ולשנא אותו ולהתרחק מחברתו, עד אשר ידע לו, ששם מדבריו הרעה, הינו שם, שהוא דבר אשר לפי האמת מותר לספר בגנותו עבור זה, אם לא עשה תשובה, כיון שעבר במזיד על גזון דבר המפרסם ביש ראל, שהוא אסור, שאין לתלות עליו עוד שום זכות, (כגון, במעשה דטוביה בפסחים (ק"א), שהוא ענין נאוף וכיוצא בזה), לא כן בדבר, שיש לתלות עליו זכות, כגון בקשרון ידיעת אסור המעשה, או אולי בשגגה בא לידו, או לספר עליו דברי דפי וגנאי בעלמא, או בענין שלילת המעלות, וכנ"ל בכלל ה' סעיף ב', או לזכר עליו מעשי אבותיו וקרוכיו, או מעשיו הראשונים, בנדיא לא שייך בזה מהימן כפי תרי (נאמן בשני עדים). דמאי הוי (שמה יהיה), אם הדבר הזה אינו שקר מעקרו, אף על פי כן אסרה התורה להמספר לספר בגנותו עבור זה, רק לדנו לצדק בענין הזה וכנ"ל בכלל ד' סעיף ג'.

כי אתה שומע תפילת כל פהו

אנשים יושבים בבית המדרש ומדברים ככל העולה על רוחם בשעה שהציבור מתפללים, ואם בא אדם אליהם ועושה, נו, נו, הרי מיד מתנפלים אליו, מה לך אלינו, לך למקומך וכנהני עוד. הרי זה שמוחה הוא בסך הכל משתדל להציל את נפשו שלו (וגם הנפשות של אלו שמשיחים בשעת התפילה), אם כן למה גוערים במוחה ולא גוערים במשיחים? הרי ידועים דברי חז"ל שישמעאל כהן גדול עלה למרום וראה צרות וגזירות משונות ונוראות רח"ל, ושאל ישמעאל כהן גדול את המלאך, למה הצרות האלו? ענה לו המלאך שיחזור למחרת ויראהו עוד. למחרת חזר ר' ישמעאל כהן גדול והראה לו המלאך צרות עוד יותר משונות וקשות עד מאוד רח"ל, שאלו ר' ישמעאל, למה אלו? ענה לו המלאך: **הצרות האלו הם ימלים להגיע חלילה חס לבני ישראל, אמנם: כשבני ישראל עונים אמן ואמן יהא שמייה רבה, הרי זה מעכב את הצרות מלבוא!!!**

האם צריך איתו כרזות יותר מזאת??? כתוב "מפורש" בחז"ל: על ידי שעונים אמן ואמן יהא שמייה רבה, הרי זה מעכב שלא יבואו צרות!!! מה לא מובן??? פשוט עד מאוד! כמה אנשים ל"ע ול"ע היה להם צרות ובזכות קבלה של שמירה בעניית אמן ואמן יהא שמייה רבה ולא לשוחח בקדיש ובחזרת הש"ץ ראו ניסים ונפלאות ונושעו מצרתם, למה להמתין עד שיבוא חלילה צרות ואז לקבל קבלות? החכם עיניו בראשו, להתחיל כבר מעכשיו להזהיר בעניית אמן ואמן יהא שמייה רבה, להפסיק לשוחח באמצע קדיש, לא לשוחח בשעת חזרת הש"ץ, לענות אמן על הברכה של השליח ציבור כשהוא עומד ומתפלל ומבקש, **רופא חולי** עמו ישראל, מברך השנים - **פרנסה**, מוציח קרן **ישועה**, שמע קולינו חוס ורחם עלינו **ברוך אתה ה' שומע תפילה**.

החודש הזה לכם

עומדים אנו בפתחה של החודש אשר ישועות בו מקיפות, בו כלל ישראל נתחדש אורם כבראשונה, בריאה חדשה ליבני ככורי ישראל, הרבה כתרים נקשרו לחודש זה, ולכך מוטל עלינו להתבונן בגדולת וקדושת זה החודש, למען דעת לנצל כל עת ורגע מימים נעלים אלו לתורה ועבודה.

ובמהרה"ל (גבורות השם פ' מ"ו) מבאר ענין זה וז"ל "ודע כי כל שנה ושנה בפני עצמו יש בה הויה מיוחדת, כאילו בכל שנה ושנה יש בה בריאה בפני עצמה, ולכך השנה מתיחסת ומתדמה אל העולם, וזה כמו שיש לעולם התחלה שנמצא נברא, כך יש בשנה התחלה, וזאת ההתחלה היא בזמן האביב שבו התחלת היות הנבראים, שיש לעולם שלימות הויה ודבר זה זולת התחלת הויה כי התחלת הויה התחלה בלבד וכו'. ומפני זה ראוי שיהיו הזמנים האלו קודש לה, כי אף שהאביב הוא דבר טבעי הרי גבוה מעל גבוה, שומר כי יש עוד הויה על הויה יותר כמו שיתבאר והוא הדביקות בו יתברך, ע"כ לשה"ק. ודבר זה נשנה ונשלב בספרי רבוה"ק רועי החסידות, שימי חודש ניסן הם שורש לכל השנה.

ידועים ומפורסמים דברי הגה"ק האבני נור בהתנצלותו אל אחד ששלח שאלה, וזה לשונו הוזהב אשר ביקש להשיב לו על איזה ספיקות במילי דפיסחא, הקשה לשאול, כי ימים אלו יקרי הערך שעה ליום יחשב, על כל זה לאשר ביקש מאוד להשיב לו להיות לו לעונג ושמחת יום טוב, לקחת מעט פנאי. עכ"ל.

וזה ג"כ לשון השלה"ק נהגו בני ישראל לקבוע ימי חודש ניסן הללו להיות קדושים ולא חול, וזה רמזו גם כן במה שאמר "החדש הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם לחדשי השנה", דלכאורה הוא כפל, ועל דרך הפשט מדבר מעיבור החודש ומעיבור השנה. אמנם דרך רמז הורו, כי כל החודש כולו הוא כמו ראש חודש, ולא כשאר ראש חדשים שראש חודש הוא מקודש ושאר ימי החודש הם חול אמנם זה החודש כולו הוא כמו ראש חדשים כל יום הוא כמו ראש חודש. ע"כ לשונו הק'.

ודבר זה נרמז בלשון הפסוק "החודש הזה לכם" אותיות מל"ך, שחודש ניסן הוא כמו מלך לכל השנה, ואב"ב מלשון רב י"ב שחודש ניסן הוא לכל י"ב חודש, וכלשון קדשו של רביה"ק הדגל מוחה אפרים (פר' בא) על דרך שאמרתיו כבר על פסוק (משלי ח' ט"ו) "בי מלכים ימלכו" שמן השכינה הנקראת 'מלכות' נפסק כל המלכות, ועל כן באחד בניסן הוא ראש השנה למלכים, שבי"ב חדשים שהם י"ב צירופי הויה"ה ב"ה, נתקן כל הפיסוק מלכים ועל כן כשבא אחד בניסן שהוא הראש הנקרא 'גולגלתא', והוא הראשון לכל החדשים ולכל הצירופים, שבחודש ניסן הויה"ה שלו כסדר, וממנו נתהוו כל הצירופים, והוא אב לכולן הוא ראש השנה למלכים. וזהו ב"י היינו י"ב חדשים, שהם י"ב צירופי הויה"ה ב"ה כנ"ל "מלכים ימלכו" שבכולן נתקן כל הפיסוק מלכים אך שהחודש ניסן שהוא הראש הראשון, הוא ראש השנה למלכים, ועל כן נקרא זה החודש 'אביב' אב י"ב שהוא אב לכל הי"ב חדשים וצירופי הויה"ה שהוא הצירוף הראשון כסדר השם הויה"ה ב"ה, והשאר צירופים נקראים תולדות. גם שהוא אותיות בי אב שהוא אב וראשון לכולם ולכן ממנו נפסק ונידון כל ענייני מלכים ושררה, לרומם זה ולהשפיל זה הכל תלוי באחד בניסן, וכשישראל מיישרים מעשיהם, ולב שלהם הוא מלך ומלמלא כל האברים נוטים ומתנהגים על פי הראש שלהם, ובה גורמים שנמשך מלכותו של הקב"ה שנקרא גם כן לב על כל העולם, והשרים והמלכים כולם בידו להתוטל לבם לכל אשר יחפון. ע"כ לשון קדשו.

למדים מדבריו הק' שישאל ע"י עבודתם בישרות מעשיהם והלב שלהם מלך ע"י נמשך מלכות הש"ת בכל העולמות, וכולם נוטים אל רצונו ית'. ובהמשך ממשך לבאר הדגל דברי הכתוב החודש הזה לכם הכוונה "לכם" שזה תלוי בכם היינו על ידי עבודת בני ישראל.

ובספר בוצינא דהורא מובא מהרה"ק הר"ר ברוכ"ל ממעוזו זיע"א בזה"ל היה אומר בצחות הרב הקדוש רבי ברוך ממעוזו זצ"ל אלו היו בני ישראל נוהגים לבכות בחודש ניסן שייצילם הש"ת ממשוהו חמץ בפסח היו יכולים לאכול תרנגולים ואווזים פטומות בחודש תשרי, כי כבר אמר האר"י הקדוש שמי שניצל ממשוהו חמץ בפסח מבטח לו שלא יחטא כל השנה, ומהראוי היה להפך המנהג שנוהגים בסדר החדשים ופירש לפי זה הכתוב (שמות י"ג ה) "ועבדתם את העבודה הזאת בחודש הזה", והיינו העבודה הזאת היא עבודת התשובה של חודש אלול וסדר העבודה של יום הכפורים, ואת העבודה הזו צריך לעשות בחודש הזה הוא חודש ניסן, כמו שנאמר החודש הזה לכם ראש חדשים, ואלו היו בני ישראל בוכים בניסן שישמרו ה' ממשוהו חמץ, היו יכולים לצלח בשמחה ביום הכפורים ובחודש התשובה. ע"כ לשון קדשו.

ובזה פירש הרה"ק התפארת שלמה דברי הבעל הגדה "והגדת לבנך יכול מראש חודש", שאין השאלה זו לסתם אלא שמצד קדושת החודש כבר בתחילתו שייך כבר לעבוד העבודה הזאת, וכך צריך מיעוט מיוחד שצוות הפסח שייך לקיים רק בליל התקדש החג.

יהי רצון שנוכה להכין נפשנו ורוחנו ונשמותינו לחדש כליותינו לעבוד בלבב שלם.